

Klimatneutral e-handel

Omställning till en hållbar e-handel med fokus på hållbara förpackningssystem, returhantering och leveransplatser

Innehåll

1	Erbjudandet i korthet	3
2	Vad vill vi åstadkomma med finansieringen?	4
3	Vem riktar sig utlysningen till?	7
4	Vad finansierar vi?.....	7
5	Hur stort bidrag ger vi?.....	8
5.1	Bidrag per projekt	8
5.2	Bidrag per part – stödgrunder	8
5.3	Stödberättigande kostnader.....	9
6	Förutsättningar för att vi ska bedöma ansökan	9
7	Bedömning av inkomna ansökningar	10
7.1	Vad bedömer vi?.....	10
7.2	Hur bedömer vi?	11
8	Beslut och villkor.....	11
8.1	Om våra beslut.....	11
8.2	Villkor för beviljade bidrag	11
9	Så här ansöker ni.....	12
10	Vem kan läsa ansökan?.....	12

Revisionshistorik

Datum	Ändring

1 Erbjudandet i korthet

E-handeln är en komplex samhällsutmaning med stor potential att bidra till hållbar utveckling. För att fånga denna potential och transformera e-handeln till ett hållbart system krävs dock en genomgripande systemförändring. E-handelsutvecklingen har medfört en ökad tillgänglighet av varor och tjänster inom och utanför storstadsområdena, där den digitala handeln är nyckeln och skapar nya möjligheter för ett antal aktörer. Däremot har e-handelsutvecklingen lett till en stor ökning i leveranser av mindre paket och varor, fragmenterade transportflöden samt framväxten av nya leveranskedjor. Detta leder till att e-handelsutvecklingen står inför en mängd utmaningar och möjligheter med avseende på miljö, människa och ekonomi.

Mot bakgrund av detta erbjuder Vinnova stöd till projekt som kan bidra till en hållbar omställning av e-handelsområdet och finansiering till projekt inom följande innovationsområden:

- **Hållbara förpackningslösningar och förpackningssystem**
- **Hållbara retursystem**
- **Framtidens hållbara leveransplatser**

Utmaningar inom dessa områden är ofta av övergripande systemkaraktär där lösningar kräver samarbete mellan aktörer i olika delar av leveranskedjan. Projekt som involverar behovsägare, utförare och som inbegriper stora delar av leveranskedjan premieras.

Den totala budgeten för utlysningen är 14 miljoner kronor och projekttiden får maximalt uppgå till 18 månader.

Utlisningen sker i samverkan med plattformen ASTER - [Alliance for sustainable e-commerce](#). ASTER samlar organisationer från samhälle, näringsliv och akademi med finansiering från Vinnova och Energimyndigheten de arbetar för att Sverige att e-handeln kan vara effektiv, konkurrenskraftig och hållbar. ASTER drivs tillsammans av Lunds universitet och Lindholmen Science Park.

Följande datum gäller för utlysningen:

Observera att datumen är preliminära. För aktuella uppgifter se www.vinnova.se.

Öppningsdatum	13 mars 2023
Sista ansökningsdag	9 maj 2023 klockan 14:00
Senaste beslutsdatum	13 juni 2023
Projektstart tidigast	19 juni 2023
Projektstart senast	1 september 2023

Kontaktpersoner för utlysningen:

Utlysningsansvarig Vinnova
Christian Fredricsson, Vinnova
christian.fredricsson@vinnova.se
08- 473 32 10

Projektansvarig för ASTER
Josephine Darlington
0709 656 975
josephine.darlington@lindholmen.se

Administratör

Lena Dalsmyr, Vinnova
08-473 31 61
Lena.dalsmyr@vinnova.se

Vinnovas IT-support:

Tekniska frågor om Vinnovas e-tjänster
Tel: 08-473 32 99
helpdesk@vinnova.se

Aktuell information om utlysningen och länk till Vinnovas e-tjänst för ansökningar finns på www.vinnova.se.

2 Vad vill vi åstadkomma med finansieringen?

E-handeln ökar snabbare än någonsin, vilket medför en mängd hållbarhetsutmaningar men även möjligheter, för hela samhället. För att nå de globala målen råder inget tvivel om att vi behöver utveckla e-handeln till ett hållbart system. Vi vet att innovation och kunskapsutveckling är avgörande för att ge sig på denna komplexa samhällsutmaning.

Detaljhandelssektorn genomgår en genomgripande systemförändring, där den ökade e-handeln är den främsta motorn i förändringen. E-handelsutvecklingen har medfört en ökad tillgänglighet av varor och tjänster inom och utanför storstadsområdena, där den digitala handeln är nyckeln och skapar nya möjligheter för ett antal aktörer. E-handeln har dessutom varit en dörröppnare för en större second-handmarknad och möjliggjort introduktionen av cirkulära tjänster. Överlag har e-handelsutvecklingen lett till en stor ökning i leveranser av mindre paket och varor, fragmenterade transportflöden samt framväxten av nya aktörer och leveranskedjor. Vilket leder till att e-handelsutvecklingen har en

mängd utmaningar och möjligheter med avseende på miljö, människa och ekonomi.

Ibland kan därför e-handeln beskrivas som ett nödvändigt ont i samhällsdebatten. Ett exempel är diskussionen kring returer, ökad mängd förpackningsmaterial och emballage, samt utdöende stadskärnor och minskningen av fysiska butiker.

Vinnova samverkar med Plattformen ASTER - [Alliance for sustainable e-commerce](#) som samlar organisationer från samhälle, näringsliv och akademi för att handeln i Sverige ska vara effektiv, konkurrenskraftig och hållbar. ASTER drivs tillsammans av Lunds universitet och Lindholmen Science Park. För att effektivt åstadkomma genomgripande systemförändringar så finns det ett tydligt behov att kraftsamla kring flera olika perspektiv inom e-handel.

Med den här utlysningen vill vi bidra till att handeln minskar sin totala miljöpåverkan och att den blir mer resurseffektiv, samt att det skapas förutsättningar i den fysiska miljön för hållbar handel. Utifrån den här bakgrunden har ett antal nyckelområden inom omställningen till en hållbar e-handel valts ut. Dessa innovationsområden är följande:

- Hållbara förpackningslösningar och förpackningssystem
- Hållbara retursystem
- Framtidens hållbara leveransplatser

Hållbara förpackningslösningar och förpackningssystem

Hållbara förpackningsinitiativ kan ge ett avsevärt bidrag till koldioxidminskning i hela leveranskedjan. Förpackningsinitiativ kan ta hänsyn till transport- och konsumentförpackningar och bör bedömas med avseende på dess totala påverkan genom hela leveranskedjan utifrån materialutnyttjande, transporteffektivitet, produktsvinn, kundupplevelse och återvinning. Inom detta område är det särskilt intressant med metoder och processer som kan bidra till minskat förpackningsavfall, ökad volymeffektivitet, samt cirkulära förpackningsflöden.

Hållbara retursystem

Möjligheten att kunna returnera är ett lagkrav på e-handeln och skapar en grundläggande trygghet för konsumenter. E-handlare har länge sett returer som en viktig del av sitt erbjudande men som oftast förknippas med höga kostnader. I omställningen till cirkulär handel utgör retursystemet en väsentlig nyckelkomponent i e-handeln för att på bästa sätt ta vara på såväl nya som återbrukade produkter för att öka resursutnyttjandet. Dagens system är ineffektiva och begränsade vilket framhåller behovet att förbättra hanteringen av returer och säkerställa ett mer hållbart returhanteringssystem.

Framtidens hållbara leveransplats

Leveransplatsen utgör hur och var e-handlade varor och tjänster möter kunden och har en betydelsefull inverkan på e-handelns totala miljöpåverkan. Tillväxten inom e-handeln när det gäller t.ex. produktutbud och konsumentgrupper gör att framtidens leveransplatser måste utvecklas och utforskas från flera olika aspekter, exempelvis när det gäller funktion, utformning och lokalisering. I detta finns utmaningar att optimera leveransplatserna utifrån kundens behov, men även ta hänsyn till stadens förutsättningar och minimering av onödiga transporter, samt inte minst effektivisera flödena i leveranskedjan till och från leveransplatserna.

Systeminnovation

Projektet ska tydligt visa på potentialen i att skapa systemförändring som bidrar till en hållbar omställning i linje med de globala hållbarhetsmålen och bidrar till en klimatneutral e-handel. För att minska e-handels klimatpåverkan krävs innovation utifrån ett systemperspektiv, så kallad systeminnovation. Projektet bör beakta minst tre av de fem dimensionerna i systeminnovation¹ som beskrivs nedan:

1. Teknik, produkter och processer – kan exempelvis handla om olika tekniska aspekter som behöver utvecklas för att möjliggöra innovation eller processer som behöver förbättras.
2. Affärsmodeller, investeringar och upphandling – kan exempelvis handla om lösningar inom upphandlingsprocesser, utveckling av affärsmodeller eller ökat behov av samverkan mellan olika aktörer.
3. Policy och regelverk - kan exempelvis handla om att identifiera juridiska hinder eller behov av förändring av policies hos olika offentliga aktörer.
4. Beteende, kultur och värderingar – kan exempelvis handla om beteenden eller kulturella aspekter som försvårar implementeringen av innovationen.
5. Infrastruktur – kan handla om exempelvis fysiska eller digital infrastruktur som behöver utvecklas för att möjliggöra för innovation

Dessa dimensioner ska användas för att identifiera hinder och brister samt skapa förståelse vad som försvårar för en implementering av innovationen.

Allmänna perspektiv att ta hänsyn till i ansökan

Vinnova har i uppdrag att främja hållbar tillväxt och samhällsutveckling. Genom Agenda 2030 har världens länder enats om en global överenskommelse och förståelse för vad som kännetecknar hållbar utveckling. Genom våra insatser bidrar vi till det globala åtagandet att nå målen.²

¹ Läs även mer här om hur Vinnova arbetar med systeminnovation.
<https://www.vinnova.se/m/hallbar-systemforandring/>

² Läs mer om vårt arbete för att bidra till målen i Agenda 2030: <https://www.vinnova.se/m/agenda-2030/>

Inom Agenda 2030 har Vinnova särskilt pekat ut *klimat* och *jämställdhet* som två centrala hållbarhetsperspektiv som våra finansierade satsningar ska bidra positivt till. Projekt finansierade av Vinnova förväntas därmed ta särskild hänsyn till klimatet och jämställdhetsaspekter.

En aspekt som Vinnova följer upp och bedömer är om både kvinnor och män på ett jämställt sätt tar del av bidraget, deltar i och har inflytande över projektet (se sid 9 under aktörskriteriet).

En annan aspekt handlar om att analysera och ta ställning till om det finns kön och/eller genusaspekter som är relevanta kopplat till projektets problemområde, lösningar och nyttiggörande.³ Denna fråga är obligatorisk att besvara för alla sökande och återfinns under rubriken ”Projektuppgifter”.

3 Vem riktar sig utlysningen till?

Erbjudandet vänder sig till projektkonstellationer

- med två eller flera parter inom ekosystemet/leveranskedjan i e-handel, till exempel svenska företag, offentlig sektor, myndigheter, intresseorganisationer och akademi och gärna med interdisciplinär gruppering med behovsägare, utförare och projekt som integrerar olika delar av leveranskedjan.
- som har förmåga att samverka över sektorsgränser och mellan olika aktörer i hela leveranskedjan.

Med behovsägare avses en part som har behov och nytta av projektresultatet och som kan ta hand om, förvalta och sprida projektresultaten efter projektets slut. I det här erbjudandet ser vi att aktörer samverkar, utvecklar och testar innovativa lösningar. Konsortiet ska anpassas efter rådande behov och behovsägare ska vara involverade i utvecklingsarbetet och ha en central roll i projektet.

Vinnova arbetar för en jämställd samhällsutveckling. Det innebär att sökande bör ta hänsyn till jämställdhet vid projektsammansättningen, exempelvis rörande;

- Val av projektledare och sammansättning av projektgrupp/projektdeltagare
- Arbetsfördelning, makt och inflytande i projektet såsom för delprojektledare och deltagande i styrgrupp
- Involvering av målgrupp

4 Vad finansierar vi?

Exempel på aktiviteter som det går att söka finansiering för är att utveckla, testa och utvärdera lösningar och förbereda för implementering och nyttiggörande.

³ Läs mer om vad vårt arbete för jämställd innovation innebär för dig som söker bidrag från oss: <https://www.vinnova.se/m/jamstalld-innovation/>

De typer av projektaktiviteter som är godkända inom ramen för denna utlysning ska täckas av någon av stödgrunderna **Genomförbarhetsstudie**, **Industriell forskning** eller **Experimentell utveckling** (se avsnitt 5.2 nedan).

5 Hur stort bidrag ger vi?

5.1 Bidrag per projekt

Utlysningens budget är ca 14 miljoner för perioden 2023–2024. Projekttiden kan vara maximalt 18 månader. Utlysningen har ingen särskild övre gräns för hur stort bidrag som kan beviljas per projekt.

5.2 Bidrag per part – stödgrunder

Vår finansiering sker genom bidrag. Bidrag till organisationer som bedriver ekonomisk verksamhet omfattas av regler om statligt stöd.⁴ Reglerna styr bland annat vilka typer av kostnader och hur stor andel av dem som får täckas genom bidrag.

Vinnova lämnar statligt stöd enligt regeringens förordning (2015:208) om statligt stöd till forskning och utveckling samt innovation ("Stödordningen"), som i sin tur hänvisar till EU-kommissionens förordning nr 651/2014 om allmänna gruppundantag ("GBER"). Bidrag i denna utlysning kommer att beviljas med stöd av 9 § Stödordningen, dvs art. 25 i GBER. Projektets aktiviteter måste falla inom någon av stödgrunderna Genomförbarhetsstudie, Industriell forskning eller Experimentell utveckling. Mer information om stödgrunderna och om stödnivåer finns i [Stödnivåer, definitioner m.m. för bidrag enligt Vinnovas stödordning](#).

Bidrag kan också ges som s.k. stöd av mindre betydelse (**de minimis-stöd**) i enlighet med 2 § i Stödordningen och kommissionens förordning nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse. De minimis-stöd kan ges med upp till 100 % av organisationens stödberättigande kostnader. Innan sådant stöd kan beviljas måste ett intyg om stöd av mindre betydelse skickas in till Vinnova. Detta görs i samband med ansökan. Maximalt tillåtet stöd av mindre betydelse är 200 000 euro per mottagare under de tre senaste beskattningsåren. Läs mer om de minimis-stöd och ladda ner blanketten här.⁵

Organisationer som bedriver icke-ekonomisk verksamhet kan beviljas bidrag som inte utgör statsstöd när de deltar i sin icke-ekonomiska verksamhet. Sådant bidrag kan ges med upp till 100 % av organisationens stödberättigande kostnader.

⁴ Läs mer om statligt stöd på vår webbplats: <https://www.vinnova.se/sok-finansiering/regler-for-finansiering/statligt-stod/>. Där hittar du även våra allmänna villkor för bidrag och Anvisning till stödberättigande kostnader: <https://www.vinnova.se/sok-finansiering/regler-for-finansiering/allmanna-villkor/>

⁵ <https://www.vinnova.se/sok-finansiering/regler-for-finansiering/statligt-stod/>

Det är viktigt att ni själva gör en bedömning om huruvida den aktuella verksamheten omfattas av statsstödsreglerna. Vilken stödgrund och stödnivå som gäller för respektive bidragsmottagare kommer att framgå av beslutet om bidrag.

5.3 Stödberättigande kostnader

Med stödberättigande kostnader menas de kostnader som ni har för att genomföra er del av projektet och som helt eller delvis kan täckas av vårt bidrag. Reglerna om statligt stöd till ekonomisk verksamhet (se avsnitt 5.2 ovan) styr bland annat vilka typer av kostnader och hur stor andel av dem som får täckas genom bidrag.

Grundläggande förutsättningar för att en kostnad ska vara stödberättigande är att den ska:

- Bäras av den sökanden organisation.
- Vara hänförlig till projektet.
- Ha uppkommit under projektiden.
- Vara fastställd i enlighet med sökandens vanliga redovisningsprinciper och god redovisningssed.
- Vara i enlighet med sökandens interna policys och riktlinjer.

I denna utlysning är följande kostnader stödberättigande:

- Personalkostnader
- Kostnader för utrustning, mark och byggnader i den utsträckning och under den tid som de används för projektet
- Kostnader för konsulter och licenser m.m.
- Övriga direkta kostnader
- Indirekta kostnader
- De stödberättigande kostnaderna för genomförbarhetsstudier ska vara kostnaderna för studien.

Mer information finns här: [Anvisning till stödberättigande kostnader.](#)

Den projektbudget som redovisas i ansökan ska endast omfatta stödberättigande kostnader.

6 Förutsättningar för att vi ska bedöma ansökan

För att komma ifråga för bedömning enligt kriterierna angivna i 7.1 ska följande krav vara uppfyllda:

- Projektet får inte ha påbörjats innan ansökan lämnas in
- Ansökan ska vara inlämnad via Vinnovas e-tjänster
- Ansökan ska vara skriven på svenska eller engelska
- Att de mallar som anges i kap.9 har använts
- Koordinator ska vara en svensk juridisk person

7 Bedömning av inkomna ansökningar

7.1 Vad bedömer vi?

Följande kriterier ligger till grund för bedömning av inkomna ansökningar.

Potential

- Projektets potential att bidra till de globala målen i Agenda 2030 och målen för utlysningen:
 - att e-handels totala miljöpåverkan minskar
 - att e-handelskedjan blir mer resurseffektiv
 - att det skapas förutsättningar i den bebyggda ytan för hållbar e-handel
- Hur väl beskrivet är områdets aktuella kunskapsläge (state-of-the-art), dvs hur nyskapande är projektet, på vilket sätt idén skiljer sig från redan existerande innovationer/lösningar på marknaden?
- I vilken utsträckning projektansökan tar en systemansats genom att adressera dimensionerna för systeminnovation
- Projektets potential vad gäller nyttiggörande av projektresultatet.

Genomförbarhet

- Hur väl relevanta hållbarhetsperspektiv⁶ har integrerats i projektplanen
- Hur realistisk och tillförlitlig tidplan och budget bedöms vara i förhållande till projektets innehåll
- Hur tydligt och ändamålsenligt val av metod och angreppssätt är
- Hur projektkonstellationen involverar kunder, användare, behovsägare och eventuella fler partners i genomförande av projektet?
- Hur väl jämställdhetsaspekter har integrerats i projektplanen.
- Hur ändamålsenligt projektet organiseras så att erfarenheter och behov från olika grupper integreras i genomförandet

Aktörer

- Grad av engagemang och delaktighet i projektet hos aktörer som kan implementera eller kommersialisera vald lösning (behovsägare)
- Sammansättning, kompetens, förmåga och engagemang hos projektkonstellationen i förhållande till projektmål, genomförande och implementering

⁶ Med relevanta hållbarhetsperspektiv avses Agenda 2030 med ett särskilt fokus på klimat och jämställdhet.

- Projektkonstellationens tillgång till relevant hållbarhetskompetens t.ex. inom utlysningens områden
- Hur väl projektkonstellationen är sammansatt med avseende på könsfördelning, inklusive fördelning av makt och inflytande mellan kvinnor och män

7.2 Hur bedömer vi?

Schematiskt ser beslutsprocessen ut enligt nedan:

1. Ansökan lämnas in via Vinnovas-e-tjänster.
2. De ansökningar som uppfyller de formella kraven kommer att bedömas gentemot angivna bedömningskriterier av särskilt utsedda bedömare.
3. Detta resulterar i en samlad rekommendation till finansiering av ansökningarna. Bedömningen sker i konkurrens mellan inkomna ansökningar.
4. Vinnova fattar sedan det slutgiltiga beslutet om vilka projekt som ska finansieras.
5. Beslut meddelas till sökande.

8 Beslut och villkor

8.1 Om våra beslut

Hur mycket varje part i projektet beviljas i bidrag framgår av beslutet. Bidrag kommer att beviljas enligt vad som finns angivet i stycke 4.2. Stödgrunden framgår av beslutet och styr även vilka kostnader som är stödberättigande.

Vårt beslut om att bevilja eller avslå en ansökan kan inte överklagas.

8.2 Villkor för beviljade bidrag

För beviljade bidrag gäller våra allmänna villkor för bidrag.⁷ Villkoren innehåller bland annat regler om projektavtal, förutsättningar för utbetalning, uppföljning, rapportering och nyttiggörande av resultat. Vetenskaplig publicering ska ske med öppen tillgång i enlighet med Vinnovas anvisning.

Kompletterande särskilda villkor kan beslutas för enskilda projekt.

Om ni inte följer våra villkor kan ni bli återbetalningsskyldiga. Det gäller också om ni beviljats bidrag felaktigt eller med för högt belopp.

⁷ Aktuella villkor hittar du på vår webbplats, tillsammans med hjälp för att förstå och uppfylla villkoren: <https://www.vinnova.se/sok-finansiering/regler-for-finansiering/allmanna-villkor/>

9 Så här ansöker ni

För att söka bidrag fyller ni i ett webbaserat formulär i Vinnovas e-tjänst för ansökningar, som nås via www.vinnova.se. Där laddar ni även upp följande bilagor⁸:

Tänk på att det tar tid att göra en ansökan. Ni kan börja fylla i uppgifter, spara och fortsätta vid ett senare tillfälle. När ansökan är färdig markerar ni den som klar. Ni kan när som helt låsa upp ansökan och göra ändringar, ända fram till sista ansökningdag.

Klarmarkera ansökan i god tid innan utlysningen stänger.

När utlysningen stängt och ansökan registrerats hos Vinnova kommer en bekräftelse skickas ut per e-post till dig som står för användarkontot, projektledare och firmatecknare/prefekt. Det kan ta några timmar innan du får e-posten.

Om du inte har fått en bekräftelse via e-post inom 24 timmar efter att utlysningen stängt ber vi dig höra av dig.

När ansökningstiden har gått ut kan komplettering av ansökan endast ske på begäran från oss.

10 Vem kan läsa ansökan?

Ansökningar som lämnas in till oss blir allmänna handlingar men vi lämnar inte ut uppgifter om enskilda affärs- eller driftsförhållanden, uppfinningar och forskningsresultat ifall det kan antas att någon enskild lider skada om uppgifterna röjs.

⁸ Mallar för bilagorna hittar du på vår webbplats: [Länk till ansökningsomgångssidan]